

НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
БІОРЕСУРСІВ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ
УКРАЇНИ

Юридичний факультет

**Кафедра цивільного та
господарського права**

Київ
2024

Автор:

Горіславська І. В. доцент кафедри цивільного та господарського права, к.ю.н / Методичні рекомендації для виконання практичних завдань студентами, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» з дисципліни «Медіація у вирішенні спорів»

Рецензенти: завідувач кафедри цивільного та господарського права, д.ю.н., професор **О. Ю. Піддубний**; заступник декана юридичного факультету, к.ю.н., професор **О. А. Улютіна**.

Методичні рекомендації для виконання практичних завдань студентами, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» з дисципліни «Медіація у вирішенні спорів»

розглянуто і схвалено на засіданні кафедри цивільного та господарського права. Протокол № 2 від «16» вересня 2024 р.

Методичні рекомендації для виконання практичних завдань студентами, які навчаються за освітньо-професійною програмою підготовки другого (магістерського) рівня вищої освіти за спеціальністю 081 «Право» з дисципліни «Медіація у вирішенні спорів»

схвалено на засіданні вченої ради юридичного факультету. Протокол № 3 від «19» вересня 2024 р.

ЗМІСТ

1. Робоча програма навчальної дисципліни «Медіація у вирішенні спорів».....	4
2. Правові засади медіації у вирішенні спорів. Правовий статус медіатора.....	11
3. Чим медіація відрізняється від інших способів вирішення спорів?.....	14
4. Види і стилі медіації.....	17
5. Особливості проведення медіацій залежно від сфери конфлікту.....	19
6. КЕЙСИ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ.....	23
7. Рекомендована література та нормативно-правові акти.....	29
8. Зразки документів, що можуть складатися в ході медіації.....	32

Опис навчальної дисципліни МЕДІАЦІЯ У ВИРІШЕННІ СПОРІВ

спеціальність, освітня програма, освітній ступінь		
Освітній ступінь	«Магістр»	
Спеціальність	вибіркова	
Освітня програма	«Право»	
Характеристика навчальної дисципліни		
Вид	вибіркова	
Загальна кількість годин	120	
Кількість кредитів ECTS	4	
Кількість змістових модулів	2	
Курсовий проект (робота) <small>(якщо є в робочому навчальному плані)</small>	_____ (назва)	
Форма контролю	екзамен	
Показники навчальної дисципліни для денної та заочної форм навчання		
	денна форма навчання	
Рік підготовки	2	
Семестр	3	
Лекційні заняття	26 год.	
Практичні, семінарські заняття	13 год.	
Лабораторні заняття	_____ год.	
Самостійна робота	81 год.	
Індивідуальні завдання	_____ год.	
Кількість тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних самостійної роботи студента –	3 год. – 2 курс	

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета курсу «МЕДІАЦІЯ У ВИРІШЕННІ СПОРІВ» – надати та розширити знання про ефективний, альтернативний спосіб вирішення конфліктів (спорів) – медіацію.

Медіація має різні визначення, але найбільш вдале: медіація – це філософія, процес та навички. Медіація сприяє осмисленню майбутніми фахівцями сутності та значення медіаційної процедури в професійній діяльності не лише представників юридичних професій. Розкриває основи та процес її здійснення. Цей курс допоможе отримати студентам практичні навички та уміння посередництва у спорах різного походження, налагоджувати комунікаційні процеси, досягати взаємної довіри учасників спору. Завдяки засвоєнню змісту дисципліни студенти матимуть можливість аналізувати основні підходи до розуміння сутності та типів конфлікту, видів спорів та стратегій поведінки у вирішенні спорів, шляхи його врегулювання поза межами судової процедури.

Завдання навчальної дисципліни «Медіація у вирішенні спорів»:

- ✓ формування у студентів готовності встановлювати відносини співпраці в спорах;
- ✓ формування навички аналізу спорів на предмет їх вирішення альтернативним шляхом;
- ✓ знати альтернативні способи вирішення спорів та їх превенція

знати:

- ✓ визначення предмету та завдання курсу, місце медіації у системі альтернативного вирішення конфліктів;
- ✓ основні підходи та практичні прийоми аналізу конфліктних ситуацій;
- ✓ процедуру медіації та основні навички медіатора;
- ✓ різновиди медіаційних процедур, специфіку та сфери їх застосування.

вміти: здійснювати аналіз причин, динаміки та наслідків спірної ситуації Для проміжної атестації з дисципліни передбачається здатність студента здійснювати критичний аналіз умов конфлікту та його превенції, подолання. Студенти розглянуть механізм використання медіаційної процедури у професійній діяльності. Для провадження подальшої професійної діяльності студенти набувають навичок формулювання переговорних позицій під час врегулювання конфлікту, отримують знання щодо основ медіації та засад проведення діалогу.

Набуття компетентностей:

Інтегральна компетентність: здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі у галузі компетентність правничої діяльності

Загальні компетенції:

- ✓ ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

- ✓ ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.
- ✓ ЗК9. Здатність працювати в команді.
- ✓ ЗК10. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів).
- ✓ ЗК11. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства; усвідомлення цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідності його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
- ✓ ЗК12. Здатність усвідомлювати рівні можливості та гендерні проблеми.
- ✓ ЗК14. Цінування та повага різноманітності та мультикультурності.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

- ✓ СК3. Цінування та повага до гідності людини як найвищої соціальної цінності, розуміння її правової природи.
- ✓ СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.
- ✓ СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

Результати навчання:

- ✓ РН1. Визначати переконливість аргументів у процесі оцінки заздалегідь невідомих умов та обставин.
- ✓ РН 3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел.
- ✓ РН 6. Оцінювати недоліки і переваги певних правових аргументів, аналізуючи відому проблему.
- ✓ РН7. Складати та узгоджувати план власного прикладного дослідження і самостійно збирати матеріали за визначеними джерелами.
- ✓ РН 9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій.
- ✓ РН 11. Мати базові навички риторики.
- ✓ РН12. Доносити до респондента матеріал з певної правової проблематики доступно і зрозуміло.
- ✓ РН 17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

Навчальна дисципліна «МЕДІАЦІЯ У ВИРІШЕННІ СПОРІВ» вивчається студентами ОС «Магістр» денної форми навчання на 2 курсі, у третьому семестрі. Згідно навчального плану на її засвоєння відводиться 120 години (4 кредитів), з них 26 год. лекцій, 13 год. семінарських занять, 81 год. самостійної роботи під керівництвом викладача.

Дисципліна поділена на 2 змістових модулів, які об'єднують лекційний матеріал, семінарські заняття, самостійну роботу студентів та тестування. Рівень засвоєння студентом матеріалу модуля оцінюється за результатами виконання ним практичних завдань та модульної контрольної роботи.

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

МОДУЛЬ 1 МЕДІАЦІЯ: ПОНЯТТЯ, ПРИНЦИПИ ТА ПРОЦЕДУРА

Тема 1. Поняття та правова регламентація медіації. Правовий статус медіатора.

Історія розвитку інституту медіації. Поняття та види переговорів. Значення та оформлення результатів переговорів. Поняття медіації. Види медіації. Принципи медіації. Сфера застосування медіації. Правове регулювання медіації. Міжнародні та європейські стандарти медіації. Вимоги, що пред'являються до медіатора. Роль медіатора в процедурі медіації. Функції медіатора в процесі медіації. Професійна етика медіаторів. Європейський кодекс поведінки для медіаторів. Відповідальність медіатора. Репутація медіатора. Організація роботи медіатора. Різні школи і підходи в медіації. Звернення сторін до медіатора або організації. Вибір медіатора. Критерії можливості розгляду спору за допомогою процедури медіації.

Тема 2. Принципи, процес та види медіації.

Процедура медіації та її фази. Значення фаз в медіації. Проведення процедури медіації. Припинення процедури медіації. Договори за результатами медіації. Особливості проведення медіацій залежно від сфери конфлікту. Види та стилі медіації (фасилітаційна медіація, оціночна медіація, трансформаційна медіація). Чим медіація відрізняється від інших способів вирішення спорів?

МОДУЛЬ 2 ПРОЦЕДУРА МЕДІАЦІЇ У ВИРІШЕННІ ОКРЕМИХ ВИДІВ СПОРІВ

Тема 3. Медіація у вирішенні трудових спорів. Правові основи для вирішення трудових спорів. Причини та динаміка трудового спору. Методи та способи втручання у трудовий конфлікт. Фази (етапи) трудової медіації. Способи завершення медіації у трудових відносинах. Складання документів для організації процесу трудової медіації.

Тема 4. Медіація у вирішенні спорів у соціальній сфері. Правові основи для застосування процедури медіації у соціальній сфері. Принципи здійснення. Вирішення та превенція спорів у соціальній сфері. Медіація як соціальна технологія в роботі соціального працівника: принципи реалізації та технологічні умови.

Тема 5. Медіація у вирішенні сімейних спорів. Особливості сімейних спорів. Принципи та особливості процесу сімейної медіації. Сім'я, функції сім'ї. Сімейні

спори Еко-системний підхід. Екограма. Медіабельність. Ознаки. Домашнє насильство. Превенція сімейних спорів.

Тема 6. Вирішення спорів шляхом медіації, що виникають із договорів.

Сфери застосування та особливості проведення медіації у договірних спорах. Додаткові можливості у вирішенні договірних спорів. Медіація партнерства. Посередництво. Способи та форми проведення переговорів. Позасудове вирішення спорів. Поєднання різних процедур у вирішенні договірних спорів (гарвардська переговорна модель, медіація, види арбітражів).

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма											
	ус бо го	у тому числі					усьо го	у тому числі				
		л	п	л а б	ін д	с.р.		л	п	ла б	ін д	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
МОДУЛЬ 1												
Тема 1. Поняття та правова регламентація медіації. Правовий статус медіатора.	24	2	2			20						
Тема 2. Принципи, процес та види медіації	27	4	2			21						
Разом за змістовим модулем 1	51	6	4			41						
МОДУЛЬ 2												
Тема 3. Медіація у вирішенні трудових спорів	18	5	3			10						
Тема 4. Медіація у вирішенні спорів у соціальній сфері	17	5	2			10						
Тема 5. Медіація у вирішенні сімейних спорів	17	5	2			10						

Тема 6. Вирішення спорів шляхом медіації, що виникають із договорів	17	5	2		10					
Разом за змістовим модулем 2	69	20	9		40					
ВСЬОГО ГОДИН	120	26	13		81					

5. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Тема 1. Поняття та правова регламентація медіації. Правовий статус медіатора.	2
2	Тема 2. Принципи, процес та види медіації	2
3	Тема 3. Медіація у вирішенні трудових спорів	2
4	Тема 4. Медіація у вирішенні спорів у соціальній сфері	2
5	Тема 5. Медіація у вирішенні сімейних спорів	2
6	Тема 6. Вирішення спорів шляхом медіації, що виникають із договорів	3
9	Разом	13

Самостійна робота під керівництвом НПП

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Самостійна робота №1 Кейс 1, 2	41
2	Самостійна робота №2 Кейс 3	20
3	Самостійна робота №3 Кейс 4, 5	20
8	Всього	81

5. Засоби діагностики результатів навчання:

- екзамен;
- модульні тести;
- захист практичних робіт;

- інші види робіт

6. Методи навчання:

- словесний метод (лекція, дискусія, співбесіда тощо);
- практичний метод (лабораторні, практичні заняття);
- наочний метод (метод ілюстрацій, метод демонстрацій);
- робота з навчально-методичною літературою (конспектування, тезування, анотування, рецензування, складання реферату);
- відеометод (дистанційні, мультимедійні, веб-орієнтовані тощо);
- самостійна робота (виконання завдань);
- індивідуальна науково-дослідна робота здобувачів вищої освіти.
- наукова робота (написання тез доповідей);
- інші види.

7. Методи оцінювання.

- екзамен;
- усне або письмове опитування;
- модульне тестування;
- командні проекти;
- презентації та виступи на наукових заходах (участь у науково-практичних конференціях з опублікуванням тез за матеріалами курсової роботи);
- інші види.

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти. Оцінювання знань здобувача вищої освіти відбувається за 100-бальною шкалою і переводиться в національні оцінки згідно з табл. 1 чинного «Положення про екзамени та заліки у НУБіП України»

Рейтинг здобувача вищої освіти, бали	Оцінка національна та результати складання	
	екзаменів	заліків
90-100	відмінно	зараховано
74-89	добре	
60-73	задовільно	
0-59	незадовільно	не зараховано

Для визначення рейтингу здобувача вищої освіти із засвоєння дисципліни $R_{\text{дис}}$ (до 100 балів) одержаний рейтинг з атестації (до 30 балів) додається до рейтингу здобувача вищої освіти з навчальної роботи $R_{\text{нр}}$ (до 70 балів): $R_{\text{дис}} = R_{\text{нр}} + R_{\text{ат}}$.

ПРАВОВІ ЗАСАДИ МЕДІАЦІЇ У ВИРІШЕННІ СПОРІВ. ПРАВОВИЙ СТАТУС МЕДІАТОРА

З використанням відкритих інтернет джерел

В Україні нагальною є проблема забезпечення доступу до правосуддя з огляду на завантаженість судової системи, яка з різних причин не справляється зі значною кількістю спорів. Водночас процес гармонізації законодавства України з європейським законодавством вимагає забезпечення відповідності національної правової системи стандартам ЄС.

Широке запровадження медіації в Україні потребує не тільки її нормативно-правового визнання та/або регулювання, але й набуття відповідних знань і надбання практичних навичок особами, залученими у процес відбору медіабельних справ та пропонування сторонам альтернативного судовому способу вирішення спору, пояснення його принципів та особливостей, правових наслідків застосування.

Міжнародне право достатньо ґрунтовно підходить до регулювання окремих питань вирішення міжнародних спорів за допомогою мирних засобів їх вирішення. Принцип мирного вирішення міжнародних спорів, за яким усі суб'єкти зобов'язані вирішувати будь-які міжнародні спори мирними засобами³, є притаманним як міжнародному публічному, так і міжнародному приватному праву.

Зважаючи на норми ч. 1. ст. 33 Статуту ООН⁴, у міжнародно-правовій доктрині обґрунтовано виділяють, зокрема, наступні мирні засоби вирішення спорів: переговори, добрі послуги, посередництво, примирення, арбітраж.

Натомість зміст норм міжнародного приватного права дає змогу виділити перелік позасудових способів вирішення спорів, до якого належать, поза іншим, примирна процедура, міні-процес (mini-trial), арбітраж (третейське судочинство), приватне судочинство.

Як наслідок, для розуміння суті АВС у міжнародному контексті міжнародно-правові акти, які регламентують його, переважно, але не для цілей застосування в приватно-правовій сфері, можливо представити трьома наступними блоками.

Першим блоком є міжнародно-правові акти, якими в загальному вигляді сформовано підхід до визначення застосування способів АВС на міжнародному рівні та встановлено порядок визнання іноземних арбітражних рішень. До його переліку, зокрема, належать такі міжнародно-правові акти:

– Конвенція про визнання та приведення до виконання іноземних арбітражних рішень (Нью-Йорк, 1958 р.), що набула чинності для України 8

січня 1961 року⁶. Встановлюючи порядок укладання угод про арбітраж та визнаючи їх чинність, цей документ закріпив гарантії їх судового визнання;

– Конвенція про порядок вирішення інвестиційних спорів між державами та іноземними особами від 1965 р. (відома як Вашингтонська конвенція), ратифікована Україною у 2000 році⁸. Дана Конвенція, одна із перших міжнародно-правових документів, містить положення про зміст врегулювання спорів через досягнення компромісу за допомогою процедури примирення чи арбітражу;

– Угода про порядок вирішення спорів, пов'язаних із здійсненням господарської діяльності (м. Київ, 20 березня 1992 р.), учасником якої Україна. Даним документом передбачено, зокрема, вільне звернення господарюючих суб'єктів до третейських судів на території держав – учасниць даної Угоди.

Крім того, слід зазначити, що для України набули чинності декілька укладених двосторонніх договорів, що безпосередньо стосуються питань виконання іноземних арбітражних рішень (наприклад, Договір між Україною і Китайською Народною Республікою про правову допомогу в цивільних і кримінальних справах, укладений 31 жовтня 1992 р.¹⁰).

Другий блок становлять міжнародно-правові акти, якими окреслено зміст окремих процедур АВС. До його переліку входять, зокрема Європейська конвенція про зовнішньоторговельний арбітраж від 21 квітня 1961 р.¹¹ (дата набуття чинності для України (Української РСР: 7 січня 1964 р.), Правила міжнародного торговельного арбітражу та принципи примирення – економічна комісія ООН для Азії та Далекого Сходу від 1 січня 1973 р.¹², Типовий закон ЮНСІТРАЛ про міжнародний торговий арбітраж та інші.

До третього блоку належать ті міжнародно-правові документи, які можуть виступати або виступають міжнародно-правовою основою для створення та існування системи АВС в Україні. У більшості розглянутих нижче документів вони є актами «м'якого права» на рівні Ради Європи, зокрема:

– Рекомендація № R(81)7 Комітету міністрів Ради Європи від 14 травня 1981 р. стосовно шляхів полегшення доступу до правосуддя, у якій державам-членам Ради Європи запропоновано прийняти заходи щодо полегшення або заохочення, де це доречно, примирення сторін або дружнього врегулювання спору до прийняття його до провадження або ж у ході розгляду;

– Рекомендація № R (86) 12 Комітету міністрів Ради Європи відносно заходів про недопущення та скорочення надмірного завантаження на суди від 16 вересня 1986 р., яка закликає держави сприяти, де це необхідно, примиренню сторін, як поза судовою системою, так і до чи у ході судового розгляду;

– Рекомендація Rec (2001) 9 Комітету міністрів державам-членам про альтернативні судовому розгляду вирішення спорів між адміністративними

органами влади та приватними особами. Дана Рекомендація, окрім власне положень щодо оскарження в адміністративного порядку, містить посилання на наступні альтернативні судовому розгляду способи вирішення спорів між адміністративними органами та приватними особами: примирення, медіацію, договірне врегулювання спору та арбітраж;

– акти Ради Європи, що присвячені окремо питанням запровадження медіації, зокрема, Рекомендації Комітету міністрів Ради Європи: № R(99) 19 державам – членам Ради, які заінтересовані в організації медіації у кримінальних справах від 15 вересня 1999 р.17, № R(98) 1 про сімейну медіацію від 21 січня 1998 р.18; № R(2002) 10 про медіацію в цивільних справах від 18 вересня 2002 р.19 та інші.

Доцільно акцентувати увагу, що міжнародно-правові акти в цілому утворюють підхід до визначення стандартів застосування АВС, придатність яких повинна бути оцінена Україною, зокрема, з урахуванням існуючого власного правового досвіду (оскільки розвиток АВС, як свідчить досвід провідних країн світу, відбувається саме через законодавче регулювання) та необхідності створення справді ефективного механізму захисту прав і свобод людини й громадянина.

Зазначимо, що термін «альтернативне вирішення спорів» не знайшов свого нормативного відображення в чинному законодавстві України. У зв'язку з цим при розгляд питань внутрішньодержавного правового регулювання варто зупинитись на наступних запроваджених процедурах вирішення спорів, що найбільш відповідають природі АВС:

- 1) третейський розгляд (у контексті міжнародного комерційного арбітражу – арбітражний розгляд);
- 2) досудовий (претензійний) порядок вирішення спорів;
- 3) позасудові примирні процедури у приватноправових спорах;
- 4) процедура примирення потерпілого з підозрюваним (обвинуваченим).

В умовах демократичного реформування основних сфер соціального життя в Україні важливого значення набуває функціонування третейських судів. Третейське судочинство як альтернатива державному способу вирішення цивільних і господарських спорів може по праву розглядатись як інститут громадянського суспільства, що здатен ефективно конкурувати з державною монополією у провадженні юрисдикційної діяльності в цій сфері.

Третейський розгляд, що має на меті винесення обов'язкового для сторін спору рішення на підставі відповідної правозастосовної діяльності третейського суду, можливо віднести до позасудових юрисдикційних форм захисту майнових і немайнових прав та охоронюваних законом інтересів фізичних і юридичних осіб у приватноправовій сфері. Тобто щодо державного судочинства третейський розгляд, що здійснюється в Україні третейськими судами та міжнародним

комерційним арбітражем, виступає альтернативною юрисдикційною формою захисту.

Існують багато визначень ролі медіатора. Для прикладу досить навести принаймні одне з них, яке прописане у Правилах альтернативного вирішення спорів ICC (ICC ADR Rules): «Медіатор (нейтральна особа) діє як посередник з метою сприяння сторонам у їхніх спробах досягти вирішення спору шляхом переговорів. Медіатор не покликаний давати будь-які оцінки спору.

ЧИМ МЕДІАЦІЯ ВІДРІЗНЯЄТЬСЯ ВІД ІНШИХ СПОСОБІВ ВИРІШЕННЯ СПОРІВ?

Розрізняють чотири основні способи вирішення спору: суд, арбітраж, переговори та медіація. Під час вирішення спору можливе застосування різних гібридних форм (медіація – арбітраж, суд – медіація та ін.).

Усі зазначені способи мають свої відмінності, переваги та недоліки. Якщо як критерії оцінювання взяти такі параметри:

- (1) гнучкість процесу
- (2) конфіденційність
- (3) роль третьої особи
- (4) ступінь участі сторін у прийнятті рішення,

то в порівнянні зазначені способи вирішення спору будуть мати такий вигляд:

1. **Суд.** Судовий процес є суворо формальним і чітко дотримується встановленої процедури. Хід процесу, терміни кожного з етапів та правила його проведення повинні суворо виконуватися сторонами і суддею. Таким чином, гнучкість судового способу вирішення спору є мінімальною.

Мінімальною є і конфіденційність судового процесу, оскільки за законодавчо закріпленим принципом публічності (окрім певних випадків), суперечка і спроби її вирішення в судовому порядку стають надбанням громадськості. Це часто негативно впливає на імідж сторін, особливо якщо мова йде про бізнес-суперечки.

Роль сторін у судовому процесі мінімальна: як правило, в такому судовому засіданні беруть участь не сторони, а їхні представники. Це значно обмежує можливість досягнення консенсусу.

2. **Арбітраж.** Під арбітражем ми розуміємо процес розв'язання спору, коли третя сторона приймає на себе роль, схожу на роль судді, тобто заслуховує аргументи сторін і приймає за них рішення. Роль арбітра може виконувати третейський суддя, керівник підприємства або структурного підрозділу, батьки у суперечках з дітьми. Процес арбітражу, порівняно з судовим, більш гнучкий. Процес третейського розгляду найбільш врегульований, оскільки передбачений чинним законодавством. Два інших приклади (керівник і батьки) є ситуативними, тобто виникають спонтанно і не мають ніякої чітко окресленої структури.

Не є високою і конфіденційність процесу арбітражу, оскільки арбітраж подібний до судового розгляду, роль третьої сторони залишається домінуючою. Третейський суддя приймає рішення на підставі поданих сторонами фактів, аргументів та доказів. Керівник видає наказ (якщо того вимагає ситуація) або дає вказівки про те, як необхідно діяти в подальшому. Подібне відбувається і у разі

вирішення суперечки з батьками – вони дають чіткі вказівки, як необхідно вчинити.

Роль сторін спору у разі арбітражу, як і раніше, мінімальна (хоча й більш активна, ніж у разі судового розгляду, оскільки сторони не обмежені лише обговоренням предмета позову).

3. Переговори . Процес переговорів максимально гнучкий: сторони можуть зустрітися в будь-який зручний для них час, у будь-якому місці і обговорювати будь-які питання. Водночас процес переговорів є дещо хаотичним і непередбачуваним. Не можна очікувати від сторін у переговорах ідеальної підготовки. Навіть якщо одна зі сторін має навички ведення переговорів, друга може бути не готова.

Конфіденційність процесу переговорів є також максимальною, якщо сторони про це домовилися. Розголошення інформації може бути здійснене лише однією з них.

У переговорах відсутня третя сторона – дві сторони спілкуються самі. Нерідко це спричинює порушення балансу сил – одна сторона може змусити іншу прийняти будь-яке рішення. Роль сторін у переговорах максимально активна. Процес і результат переговорів цілком знаходяться в їхніх руках. З огляду на це необхідна хороша підготовка і володіння необхідними навичками переговорів.

4. Медіація. Процес медіації є максимально гнучким: сторони можуть провести медіацію в будь-який час і в будь-якому зручному для них (і придатному для проведення медіації) місці. Однак, на відміну від переговорів, процес медіації підпорядковується певним правилам і має свою структуру. В основному структура процесу медіації спрямована на сприяння усвідомленню позицій, інтересів і бажань сторін. Конфіденційність процесу медіації є максимальною. По-перше, конфіденційність чітко обумовлюється і приймається сторонами та медіатором на самому початку процесу. По-друге, всі записи медіатора знищуються відразу після закінчення процесу.

Роль третьої сторони – медіатора – полягає лише у контролюванні процесу переговорів сторін, направляючи їх у конструктивне русло. Однак медіатор не приймає рішення замість сторін, а лише забезпечує такі умови, за яких сторони генерують рішення, обговорюють їх і обирають найбільш прийнятні.

Роль сторін у процесі медіації є найбільш активною. Процес медіації побудований таким чином, що сторони беруть на себе відповідальність за результат своїх переговорів (що контролюються медіатором). Саме від відкритості й бажання вирішити суперечку залежить результат медіації.

Кожна людина, яка побувала у стані конфлікту і успішно вирішила його, залишається повністю задоволеною результатом за наявності трьох факторів: (1)

вона сама брала участь у процесі вирішення суперечки, (2) отримала можливість дати вихід емоціям і (3) все те, що вона отримала в процесі вирішення спору, відповідає її інтересам. Це так званий «трикутник задоволеності»: емоція-зміст-процес.

ВИДИ І СТИЛІ МЕДІАЦІЇ

На практиці досить важко розмежувати види або стилі медіації, тому що один медіатор може застосовувати і комбінувати декілька різних стилів в одному кейсі. Однак у спрощеному вигляді їх можна представити таким чином.

1. Фасилітаційна медіація. Історично склалося так, що основним видом медіації була саме фасилітаційна медіація (від слова «фасилітація» – допомога). У фасилітаційній медіації медіатор структурує процес так, щоб допомогти сторонам спору самостійно оцінити їх власні ситуації та інтереси і знайти можливі варіанти розв'язання проблем. Медіатор ставить питання, перефразовує точки зору, нормалізує емоційний стан сторін, з'ясовує інтереси, що лежать в основі позицій. Однак він не дає юридичних або будь-яких інших консультацій по суті спору, рекомендацій сторонам щодо варіантів вирішення суперечки, не пропонує своїх порад або міркувань щодо суті спору; не озвучує своїх припущень щодо можливого результату розгляду справи в суді. Медіатор бере на себе відповідальність виключно за процес медіації, тоді як сторони самі приймають на себе відповідальність за результат спору.

Фасилітаційна медіація будується на презумпції, що «сторони є освіченими і розумними людьми, здатними працювати з опонентами і розуміти свої ситуації краще за медіатора і, можливо, навіть краще за адвокатів» і «що сторони можуть виробити більш результативні рішення, ніж будь-який медіатор може це собі уявити».

2. Оціночна медіація. Не так давно саме в секторі комерційної медіації проявився інший стиль медіації, який отримав назву «оціночний». Оціночний медіатор може пропонувати рекомендації сторонам щодо суті їхньої суперечки. Оціночні медіатори турбуються про потреби та інтереси сторін, а також про їхні законні права. Вони допомагають сторонам та їхнім адвокатам оцінити свої правові позиції і можливі судові витрати та порівняти їх з вигодами медіації. Найчастіше оціночну медіацію проводять юристи, які можуть надати сторонам також і кваліфіковані юридичні консультації в ході процедури медіації. Оціночна медіація ґрунтується на презумпції, що «учасники відчувають потребу в медіаторі, який би запропонував їм деякі керівні принципи для вирішення спору – на основі закону або традицій – і що він має право давати такі настанови в силу

своєї освіти, досвіду та об'єктивності». Оціночні медіатори націлені на досягнення результату – підписання угоди про врегулювання спору.

3. Трансформаційна медіація. Модель трансформаційної медіації була вперше описана Бушем і Фолджером в 1994 р. Ця модель передбачає «більш альтруїстичне й етичне сприйняття сторін. Сторони не є відокремленими егоїстами. Вони є окремими один від одного і разом з тим пов'язані між собою відносинами. Їх основний інтерес полягає у власній актуалізації, розширенні своїх можливостей, але для того, щоб визнати і прийняти потреби, інтереси, цінності й точки зору один одного і таким чином відчутти своє моральне зростання».

Потенціал цього підходу полягає в тому, що через процес медіації взаємини сторін можуть бути «трансформовані» у вдосконалену нову площину – новий договір або нові взаємовідносини.

Трансформаційна модель не вимагає участі юристів на будь-якій стадії медіації і не має на меті укладення угоди, хоча дуже часто угода все ж таки укладається, однак головний наголос в цій моделі робиться на зміни всередині людей і їх відносин.

ОСОБЛИВОСТІ ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЙ ЗАЛЕЖНО ВІД СФЕРИ КОНФЛІКТУ

Сімейна медіація (розірвання шлюбу, виховання дітей, розподіл власності, фінансова підтримка, суперечки через спадщину; піклування про літніх батьків та ін.) на сьогоднішній день розвивається в Україні найактивніше. Подружжя або пари, які живуть у цивільному шлюбі і прийняли рішення про можливе розлучення, готові про це говорити у присутності посередника.

Особливістю роботи з подружніми парами є те, що саме тут глибше, ніж у будь-якій іншій медіації, порушені особистісні цінності і почуття кожного. Адже тривалий проміжок часу вони вели спільний побут, бізнес, спільно виховували дітей, вирішували побутові проблеми, спілкувалися з ріднею і тощо. Навіть якщо шлюб розірвано, зберігаються сімейні стосунки, і від виконання батьківських обов'язків все одно нікуди не сховатися.

Обов'язковим елементом сімейної медіації є орієнтаційна сесія – бесіда, у процесі якої медіатор повинен розповісти про основні ідеї та правила проведення медіації, може зорієнтуватися у ситуації своїх клієнтів, обговорити питання гонорару тощо. Орієнтаційна сесія зазвичай триває у межах 1,5 години у випадку, якщо у шлюбі є діти, та близько 1 години, якщо дітей немає або вони досить дорослі.

Досвід проведення сімейних медіацій досить різноманітний. Приміром, процедура може проходити у форматі двогодинних сесій спільної роботи не рідше одного разу на тиждень. Це означає, що пара погоджується зустрічатися у медіатора впродовж двох годин для спільного опрацювання певної теми і йти додому для виконання домашнього завдання. Саме тому тривалість медіаційних сесій коротка, а у процесі домашньої роботи зростає значущість питань, що вирішуються. Адже дуже багато питань треба обговорити, обміркувати до найдрібніших подробиць і не просто опрацювати, а закріпити документально (у письмовій формі).

Наступна особливість – це висока зацікавленість сторін у вирішенні усіх питань.

Тут присутній один, але найважливіший аргумент, перед яким усі непорозуміння стають недоречними та абсурдними – забезпечення гідного майбутнього дітей. Особливо важливими є саме спільні зустрічі. Інколи сторони з подивом зазначають, що за всі роки конфлікту вони вперше спокійно обговорюють важливі питання. Водночас слід пам'ятати, що у процесі сімейної медіації пари схильні перекручувати факти, обмовляти один одного, перебільшувати, адже дуже часто це просто звичний спосіб життя у родині.

Трудова медіація. Специфіка трудових відносин зумовлює певні особливості трудової медіації, що включають, зокрема, таке: медіація переважно ініціюється роботодавцем; часто зовнішній юрист радить роботодавцю вдатися до медіації для вирішення трудового спору; незважаючи на те, що роботодавець є сильною стороною трудових відносин, під час трудового спору (особливо пов'язаного зі звільненням працівника) баланс сил нерідко змінюється на користь працівника. Це пояснюється тим, що підстави для припинення трудових правовідносин за ініціативою роботодавця, передбачені статтями 40 та 41 Кодексу законів про працю України, майже не залишають для роботодавця варіантів для звільнення, які би мінімізували ризик оскарження працівником звільнення через суд.

Окрім того, часто роботодавець зацікавлений у якнайшвидшому врегулюванні трудового спору (конфлікту), що може бути зумовлено як внутрішніми, так і зовнішніми причинами. Внутрішні причини включають, зокрема, необхідність підтримання сприятливого мікроклімату в трудовому колективі, збереження часу, грошей та інших ресурсів. Зовнішні ж причини пов'язані з можливим ініціюванням незадоволеним працівником проведення перевірок роботодавця державними органами, репутаційними ризиками при порушенні працівником положень внутрішніх документів роботодавця в сфері комплаєнсу та розголосом відомостей про це тощо.

- конфіденційність, яку забезпечує медіація, часто є вирішальною для роботодавця.

Оскільки законодавство України, на відміну від багатьох інших юрисдикцій, не передбачає такий спосіб вирішення трудових спорів як трудовий арбітраж, медіація залишається єдиним засобом для конфіденційного вирішення спору (конфлікту) між працівником, роботодавцем та іншими суб'єктами трудових відносин. Забезпечення конфіденційності є критичним, якщо спір пов'язаний із корупційним чи іншим комплаєнспорушенням, особливо якщо роботодавець належить до корпоративної групи, яка підпадає під екстратериторіальну дію законодавства США, Великої Британії та інших юрисдикцій.

- час, фінанси та інші ресурси є важливими факторами, що розглядаються роботодавцем. Будь-який конфлікт (спір) у трудовому колективі негативно впливає на робочу атмосферу, мікроклімат, відволікає ресурси роботодавця від виробничих та бізнес-процесів тощо. Враховуючи, що судовий розгляд трудових спорів на практиці досить часто триває 1–2 роки, його вирішення через суд може бути надто дорогим для роботодавця (оплата послуг юристів, виплата компенсації за час вимушеного прогулу у випадку вирішення спору на користь працівника тощо).

Медіація в комерційних спорах. Медіація може застосовуватися з метою врегулювання спорів, що пов'язані зі здійсненням підприємницької та іншої господарської (економічної) діяльності. Вид медіації, спрямований на врегулювання спору між суб'єктами господарювання, є комерційною медіацією, або бізнес-медіацією.

Інститут посередництва при вирішенні спорів існує достатньо давно і позитивно зарекомендував себе в бізнесі. За останні десятиліття підхід комерційних сторін до вирішення спорів змінився. Хоча традиційні форми вирішення спорів (судовий процес та арбітраж) залишаються популярними, комерційні сторони дедалі частіше шукають альтернативні форми вирішення спорів («ADR»), які краще відповідають їхнім комерційним потребам і забезпечують ефективні результати. Посередництво часто виконує таке завдання.

Світова статистика свідчить, що понад 90 відсотків комерційних суперечок вирішуються в досудовому порядку. Медіація — це більше ніж прості переговори, це техніка для посилення переговорів, яка зміщує фокус із відповідних позицій сторін на їхні інтереси та потреби. У той час як переговори зазвичай відбуваються між адвокатами і є частиною змагального процесу, медіація — це процес, у який усі його учасники, комерційні сторони та їхні адвокати, вкладають час і сили.

Комерційна медіація дає змогу суб'єктам господарювання досягти при врегулюванні спору рішення, яке влаштовує всі сторони. Суб'єкт господарювання отримує рішення, яке вигідне для нього, при цьому ризик його невиконання іншою стороною — мінімальний, оскільки таке рішення є одночасно вигідним і для цієї сторони.

Застосування інституту медіації для вирішення комерційних спорів є надзвичайно ефективним і дієвим механізмом, враховуючи високий відсоток звернень до господарських судів і низький відсоток виконання їхніх рішень.

Офіційне закріплення визначення медіації для країн Євросоюзу міститься в Директиві № 2008/52/ЄС Європейського парламенту і Ради «Про деякі аспекти посередництва (медіації) в цивільних та комерційних справах» (далі — Директива).

Медіація відповідно до Директиви означає структурований процес, незалежно від його назви або посилання на нього, за допомогою якого дві або більше сторін спору намагаються самостійно, на добровільній основі досягти згоди для вирішення спору за підтримки медіатора. У Директиві констатується, що встановлення основних засад у цій сфері є необхідним кроком до забезпечення належного розвитку та функціонування позасудових процедур для врегулювання спорів у цивільних і господарських правовідносинах, мета якого

— спростити й покращити доступ до правосуддя. Відповідно до положень Директиви медіація може бути ініційована самими сторонами, проводитися за пропозицією або на виконання розпорядження суду, або для виконання приписів законодавства.

Генеральною Асамблеєю ООН усім державам рекомендовано «Типовий закон про міжнародну комерційну погоджувальну процедуру» (далі — Типовий закон), прийнятий Комісією ООН з права міжнародної торгівлі (далі — ЮНІСТРАЛ) 24 червня 2002 року, який містить однакові правила щодо погоджувального процесу з метою сприяння застосуванню погоджувальної процедури та забезпечення більшої передбачуваності і визначеності при її застосуванні.

У 2018 році Типовий закон був змінений за допомогою включення нового розділу, присвяченого міжнародним мировим угодам і приведенню їх у виконання. Типовий закон дістав нову назву «Типовий закон про міжнародну комерційну медіацію та міжнародні мирові угоди, досягнуті в результаті медіації».

У 2002 році Комісія Європейських Співтовариств прийняла Зелену книгу про альтернативні способи вирішення спорів у цивільному та комерційному праві, висловивши побажання надалі встановити такі принципи позасудового врегулювання спору, які будуть аналогічно до правосуддя гарантувати надійність такого вирішення спорів. Ґрунтуючись на рекомендаціях Зеленої книги, в липні 2004 року Комісія прийняла Європейський кодекс поведінки медіаторів (далі — Кодекс поведінки), який закріплює такі принципи медіації: незалежність, неупередженість, рівність сторін, конфіденційність.

КЕЙСИ ДЛЯ ВИРІШЕННЯ НА ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТТЯХ

Кейс 1

Після початку пандемії COVID-19 продажі в компанії, яка займалася розробкою спеціалізованих ІТ-продуктів, практично зупинилися. Доходи різко скоротилися, партнерам не вдалося швидко перепрофілюватися і вже в липні довелося звільнити частину співробітників. Між партнерами накопичилося багато взаємних звинувачень і претензій з приводу підходу до ведення справ і відповідальності за те, що відбувається, віддалена робота погіршувала ситуацію, поговорити відверто не виходило.

У серпні на тлі конфліктів керуючих компанію залишив CEO і шансів на те, щоб компанія пережила кризу, майже не залишилося. Почалося активне обговорення розриву відносин і закриття компанії, звучали взаємні погрози піти до суду.

У корпоративному договорі було передбачено медіаційне застереження. Один з партнерів звернувся до медіатора, який був визначений учасниками компанії в момент підписання корпоративного договору.

Один із учасників компанії був нерезидентом України та перебував у цей час за кордоном через обмеження, які були запроваджені внаслідок пандемії COVID19.

Кейс 2

Будівельна компанія «БудТех», яка існує на європейському ринку давно, призначила пана Олександра своїм новим директором. Очікувалося, що на додаток до його ролі директора він також буде головою дочірньої компанії «НоваБуд» з розвитку нерухомості, яка входила до складу групи компаній «Орбіта». У пана Олександра був досвід у сфері нерухомості та управлінський досвід більше 20 років, і була надія, що він зможе зробити великий внесок у розвиток компанії «НоваБуд».

На першому засіданні ради директорів дочірньої компанії «НоваБуд» пан Олександр прийняв низку рішень, пов'язаних з фінансовими зобов'язаннями, які були взяті на себе групою компаній «Орбіта». На наступному засіданні правління будівельної компанії «БудТех» меншість членів категорично не погодилася із цими зобов'язаннями і запропонувала висловити вотум недовіри пану Олександрю. Більшість членів ради директорів будівельної компанії «БудТех» відмовилися ратифікувати фінансові зобов'язання, взяті на себе дочірньою компанією «НоваБуд». Пан Олександр пішов і як голова дочірньої компанії «НоваБуд» перервав усі зустрічі, не ведучи жодних справ надалі в дочірній компанії «НоваБуд». Голова групи компаній «Орбіта» зв'язався з медіатором,

щоб дізнатися, чи можна знайти спосіб вирішити проблему швидко і без розголосу. Медіатор попросив голову групи компаній «Орбіта» призначити члена правління групи компанії «Орбіта», думка якого була б оцінена іншими членами правління і який був би готовий приділити час, щоб відвідати процедуру медіації. Голова групи компаній «Орбіта» призначив пані Марію для участі в процедурі медіації.

Кейс 3

Українське підприємство, яке надає послуги з навчання спеціалістів у сфері HR, вирішило в обов'язковому порядку вакцинувати всіх тренерів. Специфіка роботи компанії полягає в тому, що тренери мають постійний контакт з великими групами людей, виступають в інших державах і систематично проводять консультації для інших тренерів.

Усього в компанії офіційно оформлено десять тренерів, які надають послуги і від яких залежить прибуток компанії. Сім тренерів погодилися на умови компанії, а три — відмовляються від вакцинації. Роботодавець запропонував трьом тренерам отримати довідку про неможливість вакцинуватися у зв'язку з медичними показниками. Тренери, на жаль, не змогли отримати довідку, оскільки відсутні правові підстави для видачі таких довідок.

Роботодавець «погрожує» звільненням і заміною їх на інших тренерів, працівники «погрожують» зверненням до Держпраці, Європейського суду з прав людини, а також планують писати в усі ЗМІ про порушення їхніх прав на охорону здоров'я. Однак роботодавець, розуміючи всю складність ситуації, пропонує врегулювати цей спір завдяки медіації. Тренери підтримують це за умови, якщо послуги медіатора оплатить роботодавець. Роботодавець погодився на ці умови.

Кейс 4

Керівник Обласного академічного музично-драматичного театру прийняв рішення звільнити голову профспілки, який систематично порушував трудову дисципліну, запізнювався на роботу, не виконував вказівок і рекомендацій керівника. Однак голова профспілки мав особливу довіру всіх працівників, був душею компанії та об'єднував навколо себе весь трудовий колектив.

Керівник викликав голову профспілки в неробочий час і пояснив ситуацію, що хотів би бачити на місці голови профспілки відповідальну особу, яка не підводить його в питаннях організації театрального сезону. Голова профспілки одразу написав у робочий месенджер про ситуацію і весь трудовий колектив почав вимагати залишити голову на роботі. У випадку якщо цього не буде

зроблено, трудовий колектив відмовляється виступати. Театральний сезон може бути зірвано.

Керівник розуміє, що не може співпрацювати з такою людиною, хоча трудовий колектив підтримує цього працівника. Керівник вирішує подати звернення до медіатора, щоб обговорити питання театрального сезону без скандалів зі своїми працівниками.

Кейс 5 Сімейна справа про визначення місця проживання дитини

Ініціатор — чоловік. З дружиною перебуває в процесі розлучення, проживають окремо. Виник спір щодо визначення місця проживання дитини. Мати бажає прописати дитину разом із собою, а не з батьком і визначити місце проживання дитини з нею, із цією метою звернулася до органів опіки та піклування, зазначаючи, що батько дитини (який зареєстрований в АР Крим, але наразі мешкає в Києві) не має можливості визначити місце проживання дитини і зареєструвати її місце проживання на материковій частині країни.

Крім того, мати планує обмежити зустрічі батька із сином до однієї зустрічі на тиждень без ночівлі та отримувати значні аліменти на утримання дитини. Але батько хоче брати участь у житті дитини, бачитися з нею набагато частіше, мати можливість їздити на відпочинок за кордон та загалом вважає, що дитина повинна сама обирати, з ким вона хоче проживати.

Кейс 6

Ініціатор: жінка — мати двох дітей 6 і 8 років. Після розлучення з чоловіком діти залишилися проживати з ним. У неї наразі новий чоловік. Відповідно до визначеного графіка зустрічей з дітьми, вона має право забирати дітей до себе з ночівлею у визначені дні.

Батько дітей неодноразово перешкоджав матері в зустрічах з дітьми, а потім звернувся до органу опіки для того, щоб змінити графік зустрічей дітей з нею, залишивши лише декілька годин у певні дні та заборонивши забирати дітей з ночівлею, бо він вважає, що мати якимось чином негативно впливає на дітей.

Орган опіки відмовив йому в такій зміні графіка, і він пішов до суду. При цьому через власні образи на неї як у спілкуванні з дітьми, так і у своїй позовній заяві, колишній чоловік дуже негативно висловлюється про колишню дружину, говорить, що вона псує психіку дітей. Він постійно налаштовує дітей проти неї, називаючи її чужою тіткою, каже, що вона покинула їх, розповідає, що вона веде аморальний спосіб життя та інші неправдиві речі.

Спір перебуває на стадії апеляційного розгляду. Перспективи виграшу матері не

дуже гарні. Жінка хоче не втратити своїх дітей, мати можливість з ними бачитися, забирати з ночівлею та їздити на відпочинок.

Кейс 7

Олена, 45 років, та Андрій, 47 років, прожили в шлюбі 16 років. Розлучені 2 роки. У шлюбі народилися 10-річні близнюки — Захар і Назар.

Після розлучення батьків хлопчики залишилися проживати з матір'ю. Батько Андрій дуже рідко бачився із синами і через деякий час хлопці взагалі відмовилися від зустрічей з ним. Андрій звинувачував матір, що нібито Олена налаштувала проти нього синів. В Олени були претензії до нього з приводу сплати аліментів. Андрій звернувся із заявою до Служби у справах дітей про надання послуги сімейної медіації. На першій спільній зустрічі медіатори порадили запросити дітей на пряму консультацію, батьки погодилися. Медіатор провела зустрічі як з близнюками разом, так і з кожним окремо. На спільній зустрічі медіатор прокоментувала бажання дітей, що Назар хоче бачити тата, хоче проводити час разом усією родиною і ще сподівається, що батьки будуть проживати разом. Захар не хоче зустрічатися з батьком, адже саме його він звинувачує в розлученні з мамою, а також стверджує, що тато обіцяв купити йому новий комп'ютер ще в минулому році і так і не виконав свою обіцянку. Після цієї зустрічі батьки разом поговорили із синами та прояснили ситуацію з розлученням. Також наступного дня Андрій приїхав і відремонтував старий комп'ютер Захара. На наступній спільній зустрічі колишнє подружжя домовилося проводити час один раз на місяць усім разом. Вони зрозуміли, що саме цього потребують діти.

Крім цього, сторонам вдалося домовитися щодо витрат на дітей. Батько погодився зі щомісячною сумою витрат на обох дітей, але відверто сказав, що не має змоги сплачувати саме таку суму. Тому погодився сплачувати більше офіційних аліментів, а також узяти на себе щорічні витрати з приводу музичної освіти синів, що включало придбання музичних інструментів та їх обслуговування. Захар почав спілкуватися з батьком без присутності матері.

Кейс 8

Світлана, 56 років, та Анатолій, 74 роки. У шлюбі прожили 7 років. Мають сина Миколу, 14 років. На момент звернення Світлани із заявою до Служби у справах дітей про надання послуги медіації розглядалося декілька справ у суді про поділ спільного майна подружжя. Між собою колишнє подружжя взагалі не спілкувалося. Микола проживав з матір'ю та періодично зустрічався з батьком. Батько проживав в іншому місті. Світлана була занепокоєна поведінкою сина, він припинив відвідувати школу, пізно приходив з прогулянки додому, постійно

сварився та бунтував.

Медіаторами були проведені індивідуальні зустрічі з кожною стороною. На індивідуальній зустрічі хлопець пояснив, що хоче проживати з батьком, а мама йому це забороняє.

На першій спільній зустрічі Микола почав говорити про своє бажання проживати з батьком. Анатолій не заперечував, але за певних обставин. Це — навчання у військовому ліцеї і постійне проживання там. Анатолій пояснив, що за станом здоров'я часто перебуває в стаціонарі в лікарні і не може доглядати за сином. Якщо Микола погодиться на таке навчання, він повністю візьме на себе його утримання та навчання в університеті надалі. Хлопець не хотів навчатися у військовому ліцеї, тому медіатори взяли перерву для обдумування Миколою ситуації. Через три тижні медіацію продовжили. Микола на спільній зустрічі сказав, що мріє бути юристом, як батько, і розуміє, що потрібно навчатися для вступу до університету. Він погодився проживати з мамою, навчатися в школі, як того вимагає шкільна програма. Зі свого боку батько погодився підтримувати сина матеріально, а саме: оплачувати репетиторів, навчання в юридичному коледжі при університеті, в університеті, збільшити кишенькові гроші хлопця. А також Анатолій і Світлана погодили, що зі спірного майна, за яке тривають суди вже 5 років, вони обоє відмовляться від однієї квартири на користь Миколи.

Наразі відомо, що Микола навчається в юридичному коледжі та є власником квартири.

Кейс 9

Подружжя Ірина та Сергій прожили у шлюбі 13 років. Мають двох синів — Артема, 10 років, і Дмитра, 15 років. Колишнє подружжя проживає в різних містах України. Діти мешкають з матір'ю. Батько приїздив до синів один раз на два тижні та забирав їх до своєї нової родини на всі вихідні. Але останнім часом Дмитро відмовлявся від зустрічей з батьком. Сергій звинувачував Ірину, що нібито вона заперечує проти їхніх зустрічей. Сергій звернувся із заявою до Служби у справах дітей про надання по- слуги сімейної медіації.

Сергій тривалий час займається екстремальними видами спорту та активно залучає дітей до цього. Інколи він бере старшого сина для участі в змаганнях та різноманітних зборах. Позаяк вік молодшого сина не дозволяє його брати із собою, то брати проводять час окремо один від одного.

Після першої спільної емоційної зустрічі, де Сергій постійно звинувачував Ірину, що вона налаштувала Дмитра проти нього, медіатори запропонували провести пряму консультацію дітей. Батьки погодилися. Медіатор провів консультацію як з братами разом, так і з кожним окремо. Стосунки в братів дуже близькі. Після консультації медіатор запросила дітей у медіацію для висловлення та

демонстрації своїх бажань батькам.

Дмитру було дуже важко розповісти батьку, що йому не подобаються екстремальні види спорту, що він захоплюється фотографією і відвідує гурток тричі на тиждень, а у вихідні зі своєю командою готується до конкурсу. Батько був дуже здивований такою відвертістю Дмитра, а Артем розказав, як він мріє разом з татом брати участь у змаганнях та зборах, що він уже багато самостійно чого навчився та вміє сам виконувати. Сергій після зустрічі наодинці спілкувався з Дмитром та надав сину кошти для купівлі обладнання для участі в його конкурсі. Згодом усі разом відвідали конкурс старшого сина і батько був дуже зворушений талантом Дмитра. Артем із задоволенням брав участь уже в наступних змаганнях разом з батьком і був наймолодшим учасником змагань.

Кейс 10

Компанія Тефлекс виробляє нещодавно запатентований препарат Тефлекс. Препарат розчиняється під дією шлункового соку та ферментів, швидко всмоктується, залежно від співвідношення компонентів. Завдяки цим властивостям Тефлекс дає виробникам таблеток змогу контролювати процес розчинення вироблених таблеток. Так, наприклад, за допомогою Тефлекса можна вводити великі дози препаратів і забезпечувати їх поступове засвоєння організмом.

У листопаді минулого року Роман, один з трьох вчених, які розробили Тефлекс, перейшов у компанію «Фармацевтика». «Фармацевтика» - невелика компанія, яка вийшла на ринок кілька років тому і, завдяки розміщенню кількох революційних препаратів, розвивалася досить динамічно. Ходили чутки, що Романа переманили значним гонораром, аби він допоміг владнати проблему, що виникла у «Фармацевтики» з новим препаратом Рінед.

Препарат Рінед покликаний боротися із захворюваннями нирок. Тестування препарату було успішним і компанія готувалася до запуску його у виробництво. Попри усі свої переваги, препарат має два недоліки: 1) він розчиняється під дією шлункового соку, і тому його потрібно вводити ін'єкційним шляхом, 2) половина життя препарату (проміжок часу, протягом якого половина введеного препарату зникає без останку через природні біологічних процесів) - кілька хвилин, тому його потрібно вводити маленькими дозами багато разів (до 12 разів на день). Завданням Романа було виправити зазначені недоліки до запуску препарату у виробництво.

Голова правління Тефлекса Георгій дуже засмутився через перехід Романа, його розлютило й те, що Роман, на його думку, порушив обмежувальні умови контракту. Тефлекс вирішив подати позов проти Романа і «Фармацевтики» і хоче домогтися заборони виробляти будь-яку розроблену Романом продукцію для «Фармацевтики».

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ

I. ОСНОВНА:

1. Медіація у професійній діяльності юриста : підручник / авт.. кол. : Т. Білик, Р Гаврилук, І. Городиський та ін. за ред.. Н. Крестовської, Л. Романадзе. Одеса: Екологія, 2019. 456 с.
2. Мазаракі Н. А. Медіація в Україні: теорія та практика: монографія. Київ : Інститут законодавства ВР України, 2018. 276 с.
3. Калаур С. М. Теорія і методика професійної підготовки майбутніх фахівців соціальної сфери до розв'язання конфліктів у професійній діяльності: монографія. Тернопіль: Осадца Ю.В., 2018. 456 с.

ДОПОМІЖНА:

1. Паттерсон, Керри Трудные диалоги / перевод с английского М. Ильина. 4-е изд. М.: Иванов и Фербер, 2019. 256 с.
2. Деніел Гоулмаг Емоційний інтелект / пер. з англійської Соломія-Любов Гумецька. К.: Vivat, 2018. 512 с.
3. Джин Хессон Кишенькова книжка емоційного інтелекту: невеличкі вправи для інтуїтивного життя / пер. з англ. Є. Бондаренко. Харків: Вид-во Ранок: Фабула, 2020. 176 с.

НОРМАТИВНО-ПРАВОВІ АКТИ:

1. Цивільний кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 435-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/435-15>
2. Господарський кодекс України : Закон України від 16.01.2003 № 436-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/436-15>
Сімейний кодекс України : Закон України від 10.01.2002 № 2947-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2947-14#Text>
3. Про медіацію : Закон України від 16.11.2021 № 1875-IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1875-20#Text>
4. Національна доктрина розвитку освіти, затверджена Указом Президента України від 17 квітня 2002 року № 347/2002. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/347/2002>
5. Національна стратегія розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, схвалена Указом Президента України від 25 червня 2013 року № 344/2013. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/344/2013>
6. Указ Президента України від 20.03.2008 р. № 244/2008 «Про додаткові заходи щодо підвищення якості освіти в Україні». <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/244/2008>
7. Закон України «Про вищу освіту» від 01 липня 2014 року № 1556-VII. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1556-1>
8. Концепція вдосконалення судівництва для утвердження справедливого суду в Україні відповідно до європейських стандартів, схвалена Указом Президента України від 10 травня 2006 року № 361/2006 р. (пункт 5 розділу

- X). <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/361/2006>
9. Концепція розвитку кримінальної юстиції щодо неповнолітніх в Україні, схвалена Указом Президента України від 24 травня 2011 року N 597/2011. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/597/2011>
  10. Закон України «Про безоплатну правову допомогу» від 02 червня 2011 року № 3460-VI. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/3460-17>
  11. Річна національна програма співробітництва Україна – НАТО на 2012 рік, затверджена Указом Президента України від 19 квітня 2012 року № 273/2012. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/238/2015>
  12. Програма діяльності Кабінету Міністрів України «Український прорив: для людей, а не політиків», затверджена Постановою Кабінету Міністрів N 14 від 16.01.2008 р. <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001120-08>
  13. Верховна Рада України восьмого скликання. Угода про коаліцію депутатських фракцій «Європейська Україна» <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/n0001001-15>
  14. Директива 2008/52/ЄС Європейського парламенту та Ради від 21 травня 2008 р. «Про деякі аспекти медіації у цивільних та господарських правовідносинах». [http://uccg.org.ua/bulletin/Articles/04\(12\)/04-Zakonodavchi_zasady/120401.pdf](http://uccg.org.ua/bulletin/Articles/04(12)/04-Zakonodavchi_zasady/120401.pdf)
[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/\\$FILE/%D0%94%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%20%D0%84%D0%A1%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/f8c093ad5cb7148bc2257d8d002488a0/$FILE/%D0%94%D0%B8%D1%80%D0%B5%D0%BA%D1%82%D0%B8%D0%B2%D0%B0%20%D0%84%D0%A1%20%D0%BC%D0%B5%D0%B4%D1%96%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F.pdf)
  15. Типовий закон про міжнародну погоджувальну процедуру (UNCITRAL Model Law on International Commercial Conciliation). Розроблено Комісією ООН з міжнародного торговельного права (ЮНСІТРАЛ) у 2002 році. http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/995_117
  16. Європейський кодекс поведінки для медіаторів від 2 червня 2004 р. (European Code of Conduct for Mediators) був розроблений ініціативною групою практикуючих посередників (що представляють більше 30 європейських організацій, що мають справу з альтернативними способами вирішення спорів) за підтримки Європейської комісії і прийнятий на конференції в Брюсселі 2 червня 2004. http://ec.europa.eu/civiljustice/adr/adr_ec_code_conduct_en.pdf
  17. Рекомендація № R (98) 1 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в сімейних справах. Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 616 засіданні заступників міністрів 21 січня 1998 року. [http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/\\$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%E2%84%96%20R%20\(98\)%201.pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/7864c99c46598282c2257b4c0037c014/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BA%D0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%D1%8F%20%E2%84%96%20R%20(98)%201.pdf)
  18. Рекомендація Rec (2002) 10 Комітету Міністрів Ради Європи державам-членам щодо медіації в цивільних справах Ухвалено Комітетом Міністрів Ради Європи на 808 засіданні заступників міністрів 18 вересня 2002 року.

[http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/6b6c1e2e6ad3e2fcc225745c0034f4cc/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/\\$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BAD0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%1%8F%20Rec%20\(2002\)%20pdf](http://www.scourt.gov.ua/clients/vsu/vsu.nsf/6b6c1e2e6ad3e2fcc225745c0034f4cc/7442a47eb0b374b9c2257d8700495f8b/$FILE/%D0%A0%D0%B5%D0%BAD0%BE%D0%BC%D0%B5%D0%BD%D0%B4%D0%B0%D1%86%D1%96%1%8F%20Rec%20(2002)%20pdf)

Інформаційні ресурси

1. Верховна Рада України – адреса доступу – <https://rada.gov.ua/>
2. Кабінет Міністрів України - адреса доступу - <http://www.kmu.gov.ua>
3. Нотаріальна палата України -- адреса доступу – <https://npu.ua/>
4. Міністерство юстиції України – адреса доступу – <https://minjust.gov.ua/>
5. Фільм про медіацію: URL: <https://ukrmediation.com.ua/ua/>
6. Як проходить сімейна медіація: URL: <http://afmu.org.ua/demo/>
7. Відеолекція “Діти і розлучення” URL : <http://afmu.org.ua/pro-koflikty/>
8. Коли конфлікту потрібен медіатор: URL : <http://afmu.org.ua/pro-koflikty/koly-potriben-mediator/>
9. **ПРАВИЛА МЕДІАЦІЇ МІЖНАРОДНОГО КОМЕРЦІЙНОГО АРБИТРАЖНОГО СУДУ ПРИ ТОРГОВО-ПРОМИСЛОВІЙ ПАЛАТІ УКРАЇНИ** URL : https://icac.org.ua/wp-content/uploads/Pravyla-mediatsiyi_UA.pdf

ЗРАЗКИ ДОКУМЕНТІВ, ЩО МОЖУТЬ СКЛАДАТИСЯ В ХОДІ МЕДІАЦІЇ

Медіаційні застереження:

Загальне застереження

- А. У разі виникнення будь-якого спору, який виникає із цього контракту або у зв'язку з ним, сторони погоджуються на першому етапі обговорити і розглянути можливість передачі спору для врегулювання відповідно до правил Українського Центру Медіації.
- В. Будь-який спір, розбіжність або претензія у зв'язку з цим контрактом або його порушенням, розірванням або недійсністю будуть вирішені шляхом медіації за Регламентом медіації Арбітражного Інституту Торгової палати Стокгольма за відсутності заперечень сторін. С. Сторони можуть в будь-який час, без шкоди для будь-якого іншого провадження, прагнути вирішити будь-який спір, що виникає внаслідок цього договору або у зв'язку з ним, у відповідності до Правил медіації ІСС.

Застереження про медіацію, як факультативний спосіб розгляду спору

- А. Сторони мають право в будь-який час без обмеження щодо інших способів вирішення спору передати спір, який впливає із цього контракту або у зв'язку з ним, для врегулювання відповідно до правил Українського Центру Медіації.
- В. У випадку виникнення спорів щодо реалізації, припинення або модифікації даного Договору, Сторони намагатимуться вирішити їх шляхом переговорів та/або медіації, а у випадку неможливості такого врегулювання – Сторони передають такі спори на розгляд суду у порядку, визначеному чинним законодавством України.

<https://ukrmediation.com.ua/ua/vrehuliuvannia-sporiv/posluhy-z-mediatsii/mediatsiini-zasterezhennia>

Застереження, запропоноване Національною асоціацією медіаторів України:

Будь-які суперечки, протиріччя або претензії (надалі – «Спори»), що виникли з чи у зв'язку з даною Угодою, її порушенням, припиненням або недійсністю, у разі неможливості Сторін самостійно розв'язати непорозуміння, Сторони висловлюють свою згоду на використання альтернативного засобу врегулювання спорів – медіації, ефективної процедури із залученням нейтрального фахового посередника з числа медіаторів – членів ГО «Національна асоціація медіаторів України». Задля виконання цього положення Сторони зобов'язані визначити медіатора, укласти з ним медіаційну угоду та забезпечити участь принаймні у двох медіаційних сесіях представників Сторін, що повноважні прийняти остаточне рішення по суті спору. У разі, якщо в процесі медіації сторони не досягнуть згоди, таку суперечку буде передано на розгляд відповідного суду відповідно до законодавства України.

<http://namu.com.ua/ua/info/mediators/typical-documents/>

~

**Договір
про надання соціальної послуги посередництва (медіації)**

№ _____

м. Київ

« ___ » _____ 2019 р.

Даний договір про надання соціальної послуги посередництва (медіації) укладається між Сторонами:

Отримувач 1 (П.І.Б, назва, номер та серія документа, що посвідчує особу, місце проживання (роботи), контактні дані)

Отримувач 2 (П.І.Б, назва, номер та серія документа, що посвідчує особу, місце проживання (роботи), контактні дані)

надалі - Отримувачі, вони ж сторони конфлікту/спору, з одного боку та

Виконавцем: Міським центром дитини, в особі Директора _____, що діє на підставі Положення, з іншого боку, про наступне:

1. Предмет договору

1.1. В порядку та на умовах, визначених цим Договором, Виконавець зобов'язується надати Отримувачам, які є сторонами конфлікту/спору, соціальну послугу посередництва (медіації) (далі - медіація) у відповідності до вимог Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації), затвердженого наказом Міністерства соціальної політики України від 17.08.2016 № 892 та зареєстрованого у Міністерстві юстиції України 12 вересня 2016 р. за № 1243/29373 із змінами, внесеними згідно з наказом Міністерства соціальної політики України від 07.08.2017 № 1266 «Про затвердження Змін до Державного стандарту соціальної послуги посередництва (медіації)» та зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 06 вересня 2017 р. за № 1099/30967 (далі – Державний стандарт) в обсязі від 1 до 12 зустрічей тривалістю до 3 годин кожна.

1.2. Переговори за участю посередника/медіатора (далі - медіатор) проводяться з метою врегулювання конфлікту/спору між Отримувачами (сторони медіації), предметом якого є:

2. Умови проведення медіації

2.1. Медіація є добровільною процедурою та надається за взаємною згодою Сторін Договору і медіатора на підставі принципів доступності, захисту та безпеки Отримувачів послуги, добровільної участі, рівності та активності сторін медіації, незалежності, нейтральності медіатора, конфіденційності інформації щодо медіації.

2.2. Медіація проводиться лише у присутності Отримувачів. Медіація за участі дитини віком до 14 років проводиться за участю її законного представника, а у разі його відсутності - посадової особи органу опіки та піклування.

2.3. Взаємодія отримувача соціальної послуги з медіатором відбувається на принципах взаємної поваги, неприпустимості образ та приниження гідності, погодження учасниками медіації місця, дати та часових меж кожної зустрічі, створення комфортних умов для учасників медіації.

2.4. Треті особи, зацікавлені у вирішенні конфлікту/спору, залучаються до процесу медіації лише за письмовою заявою (згодою) Отримувачів. Їх участь відбувається з дотриманням всіх умов участі, передбачених даним Договором, включаючи умови конфіденційності.

2.5. Своїм підписом під цим Договором Отримувачі засвідчують про те, що:

2.5.1 мають достатньо повноважень для прийняття рішення щодо врегулювання конфлікту/спору, який виник між ними та є предметом переговорів;

2.5.2 добровільно погодились на процес медіації, без стороннього тиску;

2.5.3 приймають принципи, правила та умови проведення медіації,

2.5.4 погоджуються з кандидатурою медіатора (ко-медіаторів).

2.5. У разі виникнення у медіатора конфлікту інтересів подальша його участь у процесі допустима тільки за згодою Отримувачів.

3. Порядок проведення медіації. Права та обов'язки медіатора

3.1. Медіація - метод розв'язання конфліктів/спорів, за допомогою якого дві або більше сторін конфлікту/спору намагаються в межах структурованого процесу за участю медіатора досягти згоди для його розв'язання.

3.2. Медіація проводиться одним медіатором або двома ко-медіаторами. Медіатором (ко-медіаторами) за цим Договором є:

Медіатор 1 _____,

Медіатор 2 _____.

3.3. Отримувачі послуги / їх законні представники та медіатор - є учасниками медіації.

3.4. Медіатор розпочинає медіаційну процедуру з ознайомлення Отримувачів/їх законних представників з правилами та принципами медіації. Медіатор забезпечує надання Отримувачам/їхнім законним представникам допомоги для усвідомлення сторонами конфлікту/спору обставин конфлікту, його можливих наслідків, способу розв'язання.

3.5. За згодою сторін під час спільного засідання або поза його межами медіатор може проводити окремі зустрічі з тією чи іншою стороною конфлікту/спору (індивідуальні медіаційні сесії). Зміст індивідуальних сесій обговорюється з іншою стороною лише за згодою сторони, яка була присутня на індивідуальній медіаційній сесії.

3.6. У разі необхідності сторони та медіатор домовляються про дату, час та місце проведення наступної медіаційної сесії.

3.7. Кількість і тривалість медіаційних сесій, зазначена в пункті 1.1. цього Договору може бути збільшена за потреби сторін.

3.8. Медіатор керує процесом медіації і не надає сторонам конфлікту/спору правових та інших порад, консультацій, пропозицій.

3.9. Медіатор не приймає рішень за наслідками процедури медіації, за бажанням Отримувачів виконує дії щодо підписання сторонами конфлікту/спору медіаційної угоди у відповідності до розділу VIII Державного стандарту.

3.10. Медіатор зобов'язаний бути нейтральним та неупередженим.

3.11. Медіатор застосовує індивідуальний підхід та з повагою ставиться до раси, національності, культури, віросповідання, віку, статі, стану здоров'я, інших індивідуальних особливостей Отримувачів, провадить свою діяльність з повагою до гідності Отримувачів та з недопущенням негуманних і дискримінаційних дій щодо них.

3.12. Медіатор не має права:

3.12.1 перешкоджати сторонам у прийнятті будь-якого рішення щодо розв'язання конфлікту/спору або порядку ведення переговорів;

3.12.2 пропонувати сторонам варіанти розв'язання конфлікту/спору, примушувати сторони до прийняття будь-якого рішення, давати оцінку діям сторін, приймати позицію будь-якої сторони, давати консультації з приводу перспектив розв'язання конфлікту/спору;

3.12.3 бути представником однієї зі сторін з питань, що стосуються цього конфлікту/спору;

3.12.4 використовувати речі Отримувачів, отримувати від них кошти, подарунки тощо.

4. Права та обов'язки Сторін Договору

4.1. Отримувачі мають однакові права та обов'язки. Отримувачі мають право:

4.1.1 брати участь у переговорах, докладати необхідних зусиль для вироблення варіантів розв'язання конфлікту/спору;

4.1.2 висловлювати свої думки, пропонувати варіанти розв'язання конфлікту/спору;

4.1.3 робити заяви, подавати документи, які стосуються конфлікту/спору;

- 4.1.4 в будь-який момент відмовитися від участі в медіації;
- 4.1.5 укласти медіаційну угоду (угоду про примирення) про спільне рішення сторін щодо врегулювання конфлікту/спору або за власним бажанням відмовитись від її укладення;
- 4.1.6 оскаржувати непрофесійні дії медіатора.
- 4.2. Отримувачі повинні:
  - 4.2.1 шанобливо ставитися до медіаторів та інших учасників медіації;
  - 4.2.2 виконувати досягнуті домовленості.
- 4.3. Отримувачі/їхні законні представники несуть відповідальність згідно з чинним законодавством у разі застосування ними фізичного чи іншого насильства щодо медіатора, сторін медіації, Виконавця.
- 4.4. Виконавець:
  - 4.4.1 забезпечує надання Отримувачам послуги медіації належної якості;
  - 4.4.2 забезпечує наявність необхідної кількості приміщень для проведення заходів щодо надання послуги (кімнати для проведення медіації/медіаційних зустрічей, зберігання документації);
  - 4.4.3 перевіряє наявність у медіатора документів, що засвідчують наявність спеціальної підготовки;
  - 4.4.4 вживає заходів щодо захисту персональних даних Отримувачів, медіаторів відповідно до вимог [Закону України „Про захист персональних даних”](#).
- 4.5. Виконавець має право:
  - 4.5.1 за потреби залучати до надання послуги медіації (у тому числі на договірних засадах) інших фахівців;
  - 4.5.2 проводити опитування Отримувачів послуги/їхніх законних представників з метою отримання відгуків стосовно її організації та надання.

5. Вартість послуг

- 5.1. Соціальна послуга посередництва (медіації) надається Виконавцем Отримувачам на безоплатній основі.

6. Строки дії Договору

- 6.1. Договір вступає в силу з моменту підписання обома Сторонами Договору і діє _____ . У разі необхідності може бути складена додаткова угода за згодою Сторін.
- 6.2. Надання послуги медіації припиняється Виконавцем у разі виникнення підстав, передбачених пунктом 7 розділу II Державного стандарту, а саме:
  - 6.2.1 відмова однієї чи обох сторін конфлікту / спору від отримання такої послуги;
  - 6.2.2 закінчення строку дії договору;
  - 6.2.3 виконання/невиконання умов договору;
  - 6.2.4 закінчення строку дії медіаційної угоди;
  - 6.2.5 виконання/невиконання умов медіаційної угоди;
  - 6.2.6 недосягнення Отримувачами соціальної послуги згоди щодо розв'язання конфлікту/спору або неявка одного з Отримувачів соціальної послуги на зустріч для врегулювання конфлікту/спору більше ніж два рази поспіль;
  - 6.2.7 визнання недієздатною однієї зі сторін конфлікту/спору;
  - 6.2.8 смерть однієї зі сторін конфлікту/спору.

7. Форс-мажорні обставини

- 7.1. Сторони Договору не несуть відповідальність за невиконання даного Договору в разі виникнення форс-мажорних обставин.
- 7.2. Сторона Договору, для якої внаслідок форс-мажорних обставин стало неможливим виконання зобов'язань, вживає заходів щодо повідомлення протилежної Сторони за даним Договором.

8. Умови конфіденційності

8.1. Вся інформація, отримана Сторонами Договору чи учасниками медіації під час її проведення, є конфіденційною, окрім інформації, що свідчить про загрози психологічному або фізичному стану дитині або учасникам медіації, Виконавця.

8.2. Сторони Договору, Сторони конфлікту\спору можуть встановити додаткові вимоги щодо конфіденційності інформації та підписати відповідну додаткову угоду.

8.3. Кожна із Сторін даного Договору та медіатор беруть на себе зобов'язання та зберігають конфіденційність отриманої від іншої Сторони Договору, медіатора інформації, а також здійснюють усі можливі заходи, щоб зберегти отриману інформацію від розголошення згідно з чинним законодавством України.

8.4. Передача інформації третім особам, публікування або інше розголошення конфіденційної інформації в період дії даного Договору та після його закінчення або розірвання може здійснюватися виключно з письмової згоди Сторін Договору, незалежно від причин розірвання Договору.

8.5. Сторони Договору зобов'язуються не залучати медіатора у якості свідка у судовому провадженні.

9. Інше

9.1. Даний договір складений українською мовою, у трьох примірниках по одному для кожної із Сторін, що мають рівну юридичну силу.

9.2. Зміни до даного Договору дійсні лише в тому випадку, якщо вони укладені в письмовій формі за взаємною згодою на те обох Сторін.

9.3. Надання послуг не передбачених даним Договором здійснюється на підставі додаткових угод.

9.4. Аудіо та відео запис процесу медіації можливий виключно за попередньої домовленості з усіма її учасниками і Виконавцем. У разі виявлення фактів несанкціонованого запису процесу медіації може бути зупинений або завершений.

9.5. Отримувачі зобов'язуються не телефонувати медіаторам між медіаційними сесіями, окрім випадків зміни дати або часу зустрічі.

9.6. У разі виникнення у учасників медіації бажання (наміру) припинити її проведення, такі учасники зобов'язуються невідкладно повідомити про це Виконавця, інших учасників медіації на особистій зустрічі за участю всіх учасників медіації.

Отримувачі:

Отримувач 1

Отримувач 2

_____ / _____ /

_____ / _____ /

Виконавець:

_____

М.П.

Медіатор 1

Медіатор 2

_____ / _____ /

_____ / _____ /

Договір № _____
про надання інформаційно-консультаційних послуг
(проведення процедури медіації)

м. Київ

« _____ » _____ 20__ р.

Сторони, Замовник 1 _____ (ПІБ)
та Замовник 2 _____ (ПІБ)
(далі обоє – Замовники), з однієї сторони, та фізичні особи (далі обоє – Медіатори, Виконавці)
_____ (ПІБ) та _____ (ПІБ), з
іншої сторони, уклали цей Договір про наступне:

1. Предмет Договору

- 1.1. Замовник(-ки) доручає(-ють) а Виконавець приймає на себе зобов'язання організувати та провести надання інформаційно-консультаційних послуг (проведення процедури медіації) відповідно до вимог чинного законодавства, які регулюють порядок організації та проведення послуг посередника (медіатора) при добровільних переговорах між Замовниками для позасудового вирішення спорів (конфліктів) у, які виникли між ними.

2. Загальні положення

- 2.1. Медіація - це метод вирішення конфліктів із залученням посередника (медіатора), який допомагає сторонам налагодити процес комунікації і проаналізувати конфліктну ситуацію таким чином, щоб вони самі змогли обрати той варіант рішення, який би задовольняв інтереси і потреби усіх учасників конфлікту.
- 2.2. Процедура медіації проводиться на принципах добровільності, конфіденційності, незалежності медіатора, та з обов'язковим врахуванням інтересів усіх сторін конфлікту.

3. Умови проведення медіації

- 3.1. Медіатор не приймає жодного рішення за наслідками процедури медіації, а лише допомагає сторонам у їх прагненні з'ясувати спірні питання, розробити можливі варіанти їхнього розв'язання та прийняти рішення, яке б задовольнило усіх учасників конфлікту. Медіатор керує процесом медіації. Медіатор не надає ніяких правових та інших порад, консультацій та пропозицій.
- 3.2. Медіатор зобов'язаний бути нейтральними та неупередженими. Медіатор допомагає сторонам (без винятку) належним чином та у достатньому обсязі озвучити свої інтереси та сформулювати остаточне рішення з того чи іншого спірного питання і оформити його окремою угодою за бажанням сторін.
- 3.3. Сторони, підписуючи цей договір підтверджують, що на процес медіації вони погодилися добровільно, без стороннього примусу. Сторони приймають принципи, правила та умови проведення медіації.
- 3.4. У разі коли сторони забажають припинити процес медіації до її завершення, вони зобов'язуються повідомити про це медіатора та іншу сторону на особистій зустрічі за участю усіх учасників спору.
- 3.5. Медіація – це конфіденційна процедура. Треті особи залучаються до процесу медіації лише за згодою сторін. Вся інформація, отримана медіатором (-ами) та учасниками медіації під час проведення процедури медіації, є конфіденційною. Медіатор та сторони беруть на себе зобов'язання не розголошувати її, про що підписують додаток 1 до цього договору. Окрім випадків виникнення загрози психологічному або фізичному стану дитині або однієї сторони з боку іншої сторони.

4. Порядок проведення медіації

- 4.1. Медіатор розпочинає медіаційну процедуру з ознайомлення сторін з правилами та принципами медіації.

- 4.2. Медіація проводиться лише у присутності сторін конфлікту.
- 4.3. Своїм підписом під даною угодою сторони засвідчують про те, що вони мають достатньо повноважень для прийняття остаточного рішення.
- 4.4. До процесу за згодою сторін можуть бути залучені інші зацікавлені особи. Їх участь відбувається з дотриманням всіх умов участі, передбачених даним договором, включаючи угоду про конфіденційність (додаток №1 до цього договору).

5. Вартість послуг і умови оплати

- 5.1. Оплата за надання інформаційно-консультативних послуг (проведення процедури медіації) здійснюється на підставі цього договору шляхом перерахування безготівкових коштів на рахунок Виконавця або готівкою.
- 5.2. Вартість послуг складає:
  - 5.2.1. Координаційна зустріч (тривалістю від 1.5 до 3 години) з кожним з Замовників окремо – _____ грн. з кожного Замовника.
  - 5.2.2. Медіаційна сесія (сумісна – присутні обидва Замовники, тривалістю до 6 годин) – _____ грн.
  - 5.2.3. У випадку, якщо медіаційна сесія триває понад 6 годин, вартість кожної наступної години складає _____ грн.
  - 5.2.4. Вартість Медіаційних сесій сплачується Замовниками у рівних частках, якщо вони не домовилися про інше безпосередньо після завершення цієї сесії.

6. Інше

- 6.1. Аудіо та відео запис процесу медіації без попередньої домовленості з усіма учасниками забороняється. У разі виявлення фактів несанкціонованого запису процес медіації може бути зупинений або завершений.
- 6.2. Замовники зобов'язуються не телефонувати медіатором між медіаційними сесіями, окрім випадків зміни дати або часу зустрічі.
- 6.3. Замовники зобов'язуються не залучати медіатора у якості свідків у судовому впровадженні.
- 6.4. Перед початком проведення медіації медіатор з'ясовують у Замовників чи зрозуміла їм медіаційна угода і чи вони на неї погоджуються.
- 6.5. Медіаційна угода складається у чотирьох примірниках.
- 6.6. Строк дії угоди складає _____ місяць з моменту підписання. У разі необхідності може бути складена додаткова угода за згодою сторін.

ЗАМОВНИКИ	ВИКОНАВЦІ
Замовник 1 _____	Медіатор 1
Замовник 2 _____	Медіатор 2

ДОГОВІР
про проведення процедури медіації

м. _____ "_____" _____ 201_р.

_____
(надалі – Сторона 1),

_____
(надалі – Сторона 2),

які також разом надалі іменуються – Сторони, а також

_____, фізична особа-підприємець, ідентифікаційний номер _____, яий/а діє на підставі Свідоцтва про державну реєстрацію (Номер запису _____), від _____ р., (надалі – Медіатор)

Розуміючи терміни в такому значенні:

Медіація – це процедура врегулювання конфлікту (спору) шляхом переговорів сторін конфлікту (спору) за допомогою одного або кількох посередників – медіаторів.

Медіація ґрунтується на принципах:

- добровільної участі;
- активності сторін медіації;
- самовизначення медіатора і сторін медіації;
- незалежності та нейтральності медіатора;
- толерантності;
- правдивості і ширості намірів;
- конфіденційності інформації, отриманої під час медіації, та щодо факту медіації.

Медіатор – це спеціально підготовлений посередник, який допомагає сторонам конфлікту (спору) у його врегулюванні шляхом організації і забезпечення структурованого переговорного процесу та налагодження комунікації між сторонами.

уклали цей Договір про проведення процедури медіації (надалі – Договір) про таке:

1. Предмет договору

1.1. Сторони погодилися провести процедуру медіації щодо

_____
_____
_____
_____

(предмет спора або спорів, надалі - спір)

1.2. Для проведення процедури медіації Сторони за взаємним погодженням визначили одноосібно медіатора Діану Проценко.

1.3. Строки проведення процедури медіації. Сторони погодилися провести щонайменше 1 (одну) медіаційну сесію тривалістю не менше 2-х астрономічних

годин, що призначено на: __:__, “__”_____201___. Рішення про продовження процесу врегулювання спору шляхом Медіації Сторони прийматимуть спільно з Медіатором за потреби. Загальний строк врегулювання спору за цим Договором не повинен перевищувати 60 календарних днів з дати першої зустрічі.

2. Послуги медіатора, права та обов'язки

- 2.1. Медіатор допомагає налагодити комунікацію між сторонами. Медіатор не висловлює оцінок щодо змісту конфлікту (спору) та його учасників і не надає порад щодо його вирішення (за винятком оціночної медіації) та не приймає жодних рішень щодо конфлікту (спору).
- 2.2. Медіатор, проконсультувавшись зі Сторонами (у разі потреби, і їхніми представниками), буде в установленому порядку виконувати наступні дії:
  - проводити зустрічі з будь-якою Стороною (всіма Сторонами) до проведення медіації, якщо Сторони вважатимуть за необхідне і виявлять бажання або якщо Медіатор вирішить, що це необхідно і Сторони погодяться;
  - визначити процедуру під час Медіації;
  - за необхідності брати участь в підготовці угоди, що має націленого / них на вирішення проблеми.
- 2.3. Медіатор проведе необхідні приготування до Медіації, в тому числі:
  - завершити оформлення цього Договору.
  - забезпечити узгодження з усіма Сторонами принципів поділу витрат;
  - організує місце проведення зустрічей / і та дати;
  - організує обмін інформацією між Сторонами із врахуванням вимог щодо конфіденційності;
  - організує зустрічі зі Сторонами окремо або з усіма одночасно, щоб обговорити будь-які питання або справи, пов'язані з медіацією та по суті спору та його врегулювання;
  - буде здійснювати загальне управління справами в зв'язку з проведенням Медіації.
- 2.4. Медіатор не буде в перебігу терміну дії цього Договору представляти з зв'язку з даними конфліктом будь-яким способом будь-яку з окремо взятих Сторін. Сторони погоджуються з тим, що Медіатор не є представником однієї із Сторін і не діє будь-яким способом в інтересах будь-якої сторони.
- 2.5. Цим медіатор підтверджує, що пройшла відповідне навчання та підготовку в достатньому обсязі для здійснення практики медіації. На запит Сторін Медіатор надає їм інформацію відносно свого досвіду та практики Медіації. До початку справи медіатор також має пересвідчитися у власній компетентності для проведення Медіації у конкретній справі між Сторонами.
- 2.6. Медіатор також цим засвідчує, що бере на себе зобов'язання надавати послуги медіації із дотриманням положень Європейського кодексу етики медіатора.
- 2.7. Медіатор має повідомити Сторонам медіації про конфлікт інтересів і, в разі його наявності, може проводити Медіацію виключно за письмовою згодою усіх Сторін Медіації.
- 2.8. Медіатор має право відмовитись від проведення Медіації на будь-якій її стадії у разі:
  - прояву агресії з боку будь-якого учасника Медіації по відношенню до Медіатора чи іншого учасника медіації у вигляді фізичного чи психологічного насилля, погроз, шантажу тощо;
  - прояву Стороною Медіації намірів, відмінних від примирення чи врегулювання конфлікту (спору), іншої недобросовісної поведінки;
  - явної наміреної (умисної) незаконності дій та домовленостей сторін медіації.
- 2.9. Медіатор зобов'язаний відмовитись від проведення медіації на будь-якій її стадії у разі втрати нею нейтральності та неупередженості.
- 2.10. Медіатор має право розголосити інформацію, отриману конфіденційно під час Медіації, про скоєння чи готування до скоєння тяжкого або особливо тяжкого злочину.

---

3. Учасники Медіації

- 3.1. Сторони зобов'язані добросовісно брати участь в Медіації, не зловживати довірою інших учасників, широко прагнути врегулювати спір.
- 3.2. Будь-яка Сторона може в будь-який час відмовитися від участі в Медіації, негайно проінформувати про це рішення Медіатора та інших представників.
- 3.3. Сторони погоджуються з тим, що основні особи-учасники медіації від кожної сторони будуть займатися досить високе положення в організаціях, які вони представляють і володіти всіма повноваженнями для самостійного врегулювання конфлікту. Якщо існують які-небудь обмеження повноважень цих осіб, їх необхідно обговорити з Медіатором до початку Медіації.
- 3.4. Сторони беруть на себе зобов'язання поінформувати Медіатора до дня Медіації про всіх осіб, які будуть присутні в ході Медіації від кожної із Сторін, включаючи представників, консультантів і тощо.

4. Процес Медіації

- 4.1. Місце і час проведення медіації узгоджується Медіатором зі Сторонами.
- 4.2. Медіатор забезпечує проведення процесу Медіації, визначає хід процесу, порядок зустрічей.
- 4.3. Медіація буде проводитися українською/іншою _____ мовою. Будь-яка Сторона надає документи будь-якою іншою мовою або бере участь в Медіації з використанням будь-якої іншої мови, повинна забезпечити необхідний переклад і обладнання для перекладу.
- 4.4. Сторони і Медіатор будуть вести записи тільки з обопільної згоди сторін, при цьому всі записи знищуються відразу після завершення процесу Медіації, якщо Сторони спільно не попросять про інше.
- 4.5. Якщо Сторони не можуть вирішити конфлікт за допомогою переговорів в ході Медіації та якщо Сторони просять медіатора, а Медіатор погоджується, Медіатор може дати Сторонам рекомендації, які ні до чого не зобов'язують, про те, як можна вирішити цей конфлікт. Ці рекомендації не є спробою передбачити можливе рішення, Медіатор лише пропонує доцільне в даних обставинах рішення.
- 4.6. Будь-яке рішення, досягнуте в ході Медіації, має обов'язкову силу тільки в тому випадку, якщо воно оформлене у письмовому вигляді і підписане Сторонами або від імені Сторін.
- 4.7. Медіація буде завершена в наступних випадках:
  - письмова угода про вирішення конфлікту;
  - досягнення порозуміння, що не потребує укладання письмової угоди;
  - сторона відмовляється брати участь в Медіації;
  - Медіатор, на власний розсуд, оголошує про завершення Медіації або відмовляється брати в ній участь.
- 4.8. Медіатор може також відкласти проведення Медіації з тим, щоб дати Сторонам можливість обміркувати конкретні пропозиції, одержання додаткової інформації або з будь-яких інших причин, які, на думку Медіатора, можуть сприяти розвитку процесу Медіації. Медіація триватиме за згодою Сторін.
- 4.9. В зв'язку з цим конфліктом, незважаючи на проведення Медіації, може бути порушено або продовжений будь-який судовий процес або арбітражний розгляд за відсутності інших домовленостей між Сторонами або рішення суду.

5. Витрати, гонорар.

- 5.1. Гонорар медіатора і інші пов'язані з проведенням Медіації витрати діляться навпіл між сторонами, якщо немає інших домовленостей.
- 5.2. Гонорар і всі витрати будуть детально розписані в рахунку-фактурі, що мають бути сплачені не пізніше, як протягом 3-х робочих днів з дати виставлення рахунку.
- 5.3. Кожна Сторона повинна самостійно оплачувати власні витрати і витрати, пов'язані з участю в Медіації.

6. Відповідальність

- 6.1. Медіатор не несе відповідальність перед Сторонами за будь-які дії або бездіяльності, пов'язані з послугами з проведення Медіації, якщо не було доведено, що ці дії або бездіяльність порушили кодекс поведінки, і щодо цього не було винесено остаточне рішення в ході процесу дисциплінарного розгляду, що регулює професійну діяльність медіатора.
- 6.2. Сторони зобов'язуються не розголошувати будь-яку інформацію, пов'язану з цим Договором або з його виконанням, процесом Медіації, її результатами без попереднього письмового дозволу іншої Сторони, за винятком випадків, коли надання такої інформації передбачено законодавством. Всі учасники Медіації несуть відповідальність відповідно до чинного законодавства України за розголошення без згоди іншої Сторони конфіденційної інформації, що зазначена вище, а також будь-якої інформації щодо іншої Сторони, що стала їм відома в процесі Медіації.
- 6.3. Для потреб популяризації медіації, для рекламних і навчальних цілей Медіатор може збирати та поширювати знеособлену інформацію про цю справу у формі та в обсязі, що не дозволяє встановити зв'язок інформації про справи із Сторонами.

7. Різне

- 7.1. Наявність цього Договору не є перешкодою для звернення до суду або третейського суду.
- 7.2. В кінці процесу Медіатор може попросити Сторони залишити відгуки про його роботу. Це робиться для підтвердження сертифіката про професійну компетенцію Медіатора і в цілях його професійного розвитку. На прохання медіатора і в описаних цілях Сторони залишають свої відгуки в невеликій анкеті, поданій їм Медіатором.
- 7.3. Цей Договір укладено відповідно до законодавства України, у трьох екземплярах, по одному для кожної із Сторін та медіатора.
- 7.4. Цей Договір діє з моменту його укладення.

Реквізити Сторін Договору

Сторона 1	Медіатор	Сторона 2
Ідентифікаційні дані	Ідентифікаційні дані	Ідентифікаційні дані
Поштова адреса: Телефон:	Поштова адреса: Телефон:	Поштова адреса: Телефон:
Банківські реквізити	Банківські реквізити	Банківські реквізити

Підписано:

Від імені _____

Медіатор:

Від імені _____

Дата: _____

Дата: _____

Дата: _____

підпис: _____

підпис: _____

підпис: _____

**Міжнародному комерційному арбітражному суду
при Торгово-промисловій палаті України**

Заявники: _____

_____

(щодо кожного заявника: найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження (місце проживання), поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail, банківські реквізити)

Представники заявників (за наявності):

_____ (ПІБ, поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail)

«__» _____ 20__ р.

ЗАЯВА ПРО ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ

_____ (Заявник 1 в особі (ПІБ уповноваженої особи, що діє на підставі) та заявник «__» в особі (ПІБ уповноваженої особи, що діє на підставі))

звертаються до Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України із заявою про проведення медіації для врегулювання спору

_____

_____ (короткий опис обставин та суті спору, який викладається кожним заявником)

На підставі викладеного, Заявник 1 висловлює такі пропозиції щодо врегулювання _____ спору:

_____ (бажаний результат медіації)

На підставі викладеного, Заявник «__» висловлює такі пропозиції щодо врегулювання _____ спору:

_____ (бажаний результат медіації)

Погоджуємо проведення медіації _____ мовою.

Пропонуємо призначити медіатора (медіаторів) _____.

Пропонуємо обрати наступну (ПІБ) форму проведення медіації:

_____.

(очно у приміщенні МКАС або в іншому місці, онлайн або у комбінований спосіб)

Перелік документів, що додаються:

- документальне підтвердження повноважень осіб, які підписали заяву;
- докази оплати реєстраційного збору;
- документи, що підтверджують правовий статус заявників;
- копія медіаційної угоди (за наявності);
- документи, які стосуються обставин спору;
- інші документи, які на думку заявників, мають значення для врегулювання спору.

Підпис:

_____

Підпис:

_____

Заявники ознайомлені і згодні:

– на обробку персональних даних з метою їх подальшого використання для проведення медіації;

– на те, що вся кореспонденція стосовно медіаційного провадження буде надсилатися на адреси електронної пошти, зазначені ними у заяві.

Заявники ознайомлені з тим, що відповідно до статті 7 Правил медіації МКАС медіація починається після сплати медіаційного збору в порядку, визначеному Положенням про медіаційні збори та витрати.

Підпис:

_____

Підпис:

_____

**Міжнародному комерційному арбітражному суду
при Торгово-промисловій палаті України**

Заявник: _____

(найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження (місце проживання), поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail, банківські реквізити)

Представник заявника (за наявності):

_____
(ПІБ, поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail)

Особа, яка залучається до медіації:

_____
(найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження (місце проживання), поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail, банківські реквізити)

«__» _____ 20__ року

ЗАЯВА ПРО ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ

_____ (Заявник в особі (ПІБ уповноваженої особи, що діє на підставі))

звертається до Міжнародного комерційного арбітражного суду при Торгово-промисловій палаті України із заявою про проведення медіації для врегулювання спору 3

_____, (найменування особи, яка залучається до медіації)

що ВИНИК

_____ (короткий опис обставин та суті спору, ціна спору)

На підставі викладеного, висловлюю такі пропозиції щодо врегулювання спору: _____

_____ (бажаний результат медіації)

Пропоную вести медіацію _____ мовою.

Пропоную обрати медіатора (медіаторів) _____.

Пропоную обрати наступну форму проведення медіації:
_____.

(очно у приміщенні МКАС або в іншому місці, онлайн або у комбінований спосіб)

Перелік документів, що додаються:

- документальне підтвердження повноважень особи, яка підписала заяву;
- докази оплати реєстраційного збору;
- документ, що підтверджує правовий статус заявника;
- копія медіаційної угоди (за наявності);
- документи, які стосуються обставин спору;
- інші документи, які на думку заявника, мають значення для врегулювання спору.

Підпис:

_____

Заявник ознайомлений і згоден:

– на обробку персональних даних з метою їх подальшого використання для проведення процедури медіації;

– на те, що вся кореспонденція стосовно медіаційного провадження буде надсилатися на адресу електронної пошти, зазначену ним у заяві.

Заявник ознайомлений з тим, що відповідно до статей 7 та 10 Правил медіації МКАС медіація починається після отримання згоди іншої сторони (сторін) на врегулювання спору із застосуванням медіації та сплати медіаційного збору в порядку, визначеному Положенням про медіаційні збори та витрати.

Підпис:

арбітражному суду

**Міжнародному комерційному
при Торгово-промисловій палаті України**

Заявник:

_____
_____
_____
(найменування, ідентифікаційний код, місцезнаходження (місце проживання), поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail, банківські реквізити)

Представник заявника (за наявності):

_____
_____
_____
(ПІБ, поштова адреса (мовою країни адресата чи англійською мовою), номер телефону, e-mail)

«___» _____ 20__ року

ЗАЯВА ПРО ПРОВЕДЕННЯ МЕДІАЦІЇ

_____
_____
(Заявник в особі (ПІБ уповноваженої особи, що діє на підставі)

дає згоду на проведення медіації у Міжнародному комерційному арбітражному суді при Торгово-промисловій палаті України, ініційованої за заявою

_____
_____
(найменування особи, яка ініціювала проведення медіації)

для врегулювання спору, що виник

_____
_____
_____
(короткий опис обставин та суті спору, ціна спору)

При цьому висловлюю свої пропозиції щодо врегулювання спору:

_____
_____

(бажаний результат медіації)

Пропоную вести медіацію _____ мовою.

Пропоную обрати медіатора (медіаторів) _____.

Пропоную обрати наступну (ПІБ) форму проведення медіації:

_____.

(очно у приміщенні МКАС або в іншому місці, онлайн або у комбінований спосіб)

Перелік документів, що додаються:

- документальне підтвердження повноважень особи, яка підписала заяву;
- докази оплати реєстраційного збору;
- документ, що підтверджує правовий статус заявника;
- копія медіаційної угоди (за наявності);
- документи, які стосуються обставин спору;
- інші документи, які на думку заявника, мають значення для врегулювання спору.

Підпис:

Заявник ознайомлений і згоден:

– на обробку персональних даних з метою їх подальшого використання для проведення процедури медіації;

– на те, що вся кореспонденція стосовно медіаційного провадження буде надсилатися на адресу електронної пошти, зазначену ним у заяві.

Заявник ознайомлений з тим, що відповідно до статей 7 та 10 Правил медіації МКАС медіація починається після отримання згоди іншої сторони (сторін) на врегулювання спору із застосуванням медіації та сплати медіаційного збору в порядку, визначеному Положенням про медіаційні збори та витрати.

Підпис: